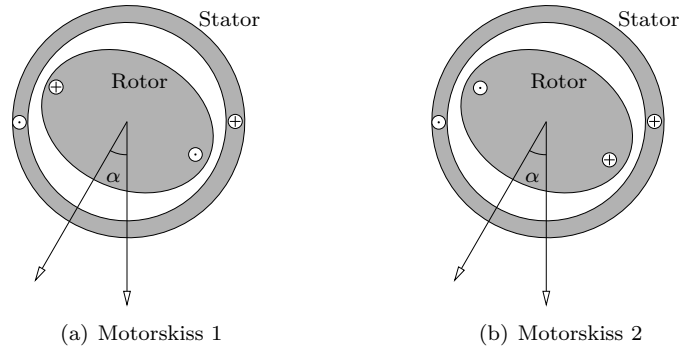

Försättsblad till skriftlig tentamen vid Linköpings universitet

Datum för tentamen	2018-03-15
Sal (2)	<u>G36(12)</u> G37(18)
Tid	14-18
Kurskod	TSFS04
Provkod	TEN1
Kursnamn/benämning Provnamn/benämning	Elektriska drivsystem Skriftlig tentamen
Institution	ISY
Antal uppgifter som ingår i tentamen	5
Jour/Kursansvarig Ange vem som besöker salen	Andreas Thomasson, andreas.thomasson@liu.se
Telefon under skrivtiden	070-3399804
Besöker salen ca klockan	15 och 17
Kursadministratör/kontaktperson (namn + tfnr + mailaddress)	Andreas Thomasson, 013-286862, andreas.thomasson@liu.se
Tillåtna hjälpmedel	TeFyMa, Beta Mathematics Handbook, Physics Handbook, Formelsamling - Elektriska drivsystem samt miniräknare.
Övrigt	Totalt: 40 poäng Preliminära betygsgränser Betyg 3 - 18 poäng Betyg 4 - 25 poäng Betyg 5 - 30 poäng Visning 10.00-10.30 den 4/4 på Andreas Thomassons kontor, B-Huset, Ingång 27, Rum 227:184
Antal exemplar i påsen	

Figur 1: Principskisser över rotor och stator för en tänkt motor.

Uppgift 1. Betrakta de båda motorskisserna i Figur 1. Följande värden på L_{ss} , L_{rr} , L_{sr} är uppmätta på en av konstruktionerna, men det är inte noterat vilken av dessa som svarar mot L_a , L_b respektive L_c .

$$\begin{aligned} L_a &= \cos(\alpha) & [\text{H}] \\ L_b &= 1 - 0.5 \cos(2\alpha) & [\text{H}] \\ L_c &= 2 \cdot 10^{-2} & [\text{H}] \end{aligned}$$

Antag att lindningarna matas med likström i den markerade riktningen så att strömstyrkan i stator och rotorlindningen är 1 A.

- Para ihop de uppmätta L_a , L_b och L_c med L_{ss} , L_{rr} och L_{sr} . Motivera ditt svar. (2 poäng)
- Vilken av motorskisserna svarar mot de mätningar som givits? Motivera ditt svar. (2 poäng)
- Beräkna och skissa momentet T som funktion av vinkeln α för $\alpha \in [-\pi, \pi]$ samt ange maxmomentet. (2 poäng)
- Antag nu att vi kommuterar rotorströmmen idealt (ändras momentant mellan ± 1 [A]) vid $\alpha = n\pi$ för att få ett positivt nettomoment. Beräkna och skissa även för detta fall moment T som funktion av vinkeln α samt beräkna medelmomentet för motorn. (2 poäng)

Uppgift 2. Antag att vi ska styra hastigheten hos en separatmagnetiserad likströmsmotor.

- Nämn tre metoder för varvtalsstyrning av likströmsmotorn, ange vilken styrvariabel som används för respektive metod samt visa med en ekvation hur de påverkar varvtalet. (3 poäng)
- För effektiv styrning av varvtalet används lämpligtvis en av dessa metoder för hastigheter under märkhastighet på motorn och en annan över märkhastighet. Ange vilken metod som används under respektive över märkhastighet med en kort motivering, samt skissa maxmoment och maxeffekt som funktion av varvtal för $n \in [0, 2n_0]$ där n_0 är märkvarvtalet. (3 poäng)

Uppgift 3. En separatmagnetiserad likströmsmotor har märkvarvtal 2000 rpm och märkspänning 300 V. Magnetiseringen kan anses linjär och vid märkdrift är $E_{a0} = 280$ V. Resistansen i ankarlindningen är 0.5Ω och resistansen i statorlindningen 150Ω . Fältströmmen är 2 A.

- Beräkna ankarström, uteffekt och verkningsgrad vid märkdrift. Rotationsförluster kan försummas. (3 poäng)
- Beräkna motorkonstanten K_f . (1 poäng)
- Det lastande momentet på motorn varierar kvadratisk med hastigheten enligt

$$T_{\text{load}} = k_{\text{load}} n^2$$

där n är motorvarvtalet. En variabel resistans införs i serie med ankarlindningen vilket sänker hastigheten på motorn till 1500rpm vid märkspänning. Beräkna storleken på resistansen samt verkningsgrad på motorn i driftspunkten. (3 poäng);

- d) Om vi istället för en extra resistans i ankarlindningen sänker ankarspänningen för att uppnå arbetspunkten i c) uppgiften, vad blir resulterande ankarspänning, ankarström och verkningsgrad i det fallet? (3 poäng)

Uppgift 4. En trefas 12-polig synkronmotor har märkdata 150-kVA, 2.5-kV, 50-Hz och 43-A fältström. Synkronmotorn har en synkronreaktans på 20Ω /fas vid märkfrekvens. Tomgångspänningen blir lika med märkspänning vid märkhastighet då fältströmmen är 40 A. Alla förluster kan försummas.

- a) Beräkna motorns märkhastighet i varv/min. (1 poäng)
- b) Med en fältström på 43 A vad är den teoretiskt största uteffekt som motorn kan generera under en kortare tid? (vid märkspänning och märkfrekvens) (2 poäng)
- c) Beräkna motorns komplexa linjeström, effektfaktor, effektvinkel (vinkel mellan polspänning och inducerad spänning), och uteffekt vid märkdrift. Låt $\hat{V}_a$ vara riktfas. (5 poäng)

Uppgift 5. En 4-polig, 50-Hz, Y-kopplad asynkronmotor har märkvärden 2.3 kW, 380 V, 4.5 A.

$$X_1 = X_2 = 6.7 \Omega \quad X_m = 106 \Omega \quad R_2 = 4.2 \Omega$$

Resistansen i statorn och järnförluster kan försummas ($R_1 = 0$, $R_c = \infty$), och även rotationsförlusterna anses försummbara.

- a) Bestäm parameterna i den theveninekvivalenta kretsen. (2 poäng)
- b) För små slipp kan motormomentet med god noggrannhet antas proportionellt mot slippet. Ange den approximativa momentekvationen för små slipp och använd den för att bestämma slippet vid märkeffekt. (3 poäng)
- c) Motorn styrs med konstant V/Hz-reglering. Beräkna maxmomentet samt den elektriska frekvens som ger maximalt startmoment. (3 poäng)